

at den mikroskopiske diagnostikken er av god kvalitet, hvilket ikke alltid har vært tilfelle. Grundig opplæring av personer som utfører mikroskopi av malariapreparater, er derfor av stor viktighet i alle malariaprogrammer, slik at man kan stole på mikroskopifunnene som rapporteres. Det er bakgrunnen for at man har utarbeidet disse to heftene.

Første hefte, *Learner's guide*, som er beregnet på studenter som skal lære seg malariamikroskopi, inneholder bl.a. kapitler om mikroskopet, hvordan man lager preparater, og først og fremst om hvordan man undersøker preparatene. Innledningsvis i hvert kapittel blir det presisert hvilke kunnskaper man forventer at kapitlet skal gi studenten. Heftet inneholder en mengde nydelige tegninger av alle stadier av de fire mest utbredte malariaparasittene, slik man kan se parasittene ved mikroskopi av tynne (blodutstryk) og tykke dråper. En CD med mange fine fotografier av malariaparasitter følger med heftet.

Det andre heftet, *Tutor's guide*, er lærerens veileder. Heftet har mange av de samme kapitteloverskriftene som studentveilederen, men er uten tegningene. Heftet inneholder et eksempel på timeplan for hvordan man kan legge opp et fem ukers kurs i malariamikroskopi. Forslaget virker systematisk og grundig gjennomtenkt og er sikkert basert på erfaringer fra gjennomførte kurs.

De to heftene tar sikte på å være hjelpemidler for studenter og lærere på kurs for laboratorieteknikere eller bioingeniører som skal lære grundig mikroskopi av malariapreparater. Heftene er derfor mest egnet for kurs i malariaendemiske områder. Kurs av et slikt omfang som heftene legger opp til, arrangeres ikke i Norge, og det er derfor lite aktuelt å bruke heftene som kurslitteratur her til lands. Heftene, særlig *Learner's guide*, kan imidlertid være egnet til selvstudium, både for lærere som underviser på kurs i parasittologi, og for bioingeniører og leger som vil tilegne seg grundige kunnskaper i malariamikroskopi. I alle sammenhenger bør veilederen helst brukes sammen med *WHO Bench Aids for Malaria Microscopy*.

Bjørn Myrvang

Kompetansesenter for import- og tropesykdommer
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Nytt liv med riktig mat

Hexeberg S.

Frisk med lavkarbo

Nytt liv med riktig mat. 236 s, tab, ill.
Oslo: Cappelen Damm, 2010. Pris NOK 329
ISBN 978-82-02-32273-1

Frisk med lavkarbo er en case-basert slankebok. Målgruppen er mennesker som sliter med overvekt og sykdom. Språket er enkelt, lettest og forklarende, men det kan likevel være en utfordring for folk uten helsefaglig og/eller

akademisk bakgrunn å forstå alt. Lege Sofie Hexeberg skriver engasjert og personlig om sitt syn på kosthold og helse. Hun mener at det optimale kostholdet er et jeger- og samlerkosthold som mennesker har levd av og utviklet seg på i flere millioner år. Hun skriver: «Jeg har kommet til den erkjennelsen at det er for mye karbohydrater og ikke fett som er hovedårsaken til mange av livsstilssykdommene våre. Et karbohydratfattig kosthold er veien å gå for de aller fleste som sliter med overvekt og insulinresistens». Hun er uenig i kostholdsrådene fra Ernæringsrådet og Diabetesforbundet og mener at rådene fører til at mange i Norge blir overvektige og syke. Videre forklarer hun at hun ikke dokumenterer sine råd gjennom forskning fordi det er for dyrt og tidkrevende, og hun ønsker å bruke sin tid og kompetanse på pasienter som trenger hjelp nå. I denne boken omtaler hun 34 pasientkasper. Forfatteren hevder at lavkarbokosthold har hjulpet disse pasientene med overvekt, fedme, hypertensjon, diabetes, spiseforstyrrelser, hypotyreose, sarkoidose, fibromyalgi, artrose, psoriasisartritt, Bekhterevs sykdom, tannkjøttbetennelse, ME, PCO, infertilitet, menopause, migrene og atrieflimmer. Hun supplerer pasienthistoriene med tabeller med laboratorisvar før og etter omlegging av kostholdet, og hun omtaler de aktuelle sykdommene og blodprøvesvarene fortløpende etter hver pasienthistorie. Forfatteren avslutter med et oppskriftskapittel, ordforklaringer og en oversikt over karbohydrater i diverse matvarer. Det er også henvisninger til aktuell litteratur og Internett-sider.

Overvekt er blitt en folkesykdom, og pilen peker stadig oppover. Kan Hexeberg klare å snu trenden? Hun har tatt utfordringen. Det finnes dessverre ingen god dokumentasjon over eventuelle ulemper eller risikoer med lavkarbodietten, noe som gjør det problematisk å skulle anbefale den til pasienter. Men det spiller kanskje ingen rolle, pasientene har allerede funnet den.

Hexebergs bok lå på «10 på topp»-listen forrige gang jeg var innom bokhandelen.

Maja Husa

Legene på Sinsen
Oslo

Lovisenbergs historie

Kaltenborn A-C, Holm B, Larsen IF, red.

Pionérer for pasienten

Lovisenberg diakonale sykehus: et tverrsnitt av historien. 288 s, ill. Oslo: Forlaget Snorre, 2009
ISBN 978-82-8125-017-8

Opprettelsen av Diakonisse-Anstalten i Christiania i 1868 blir ofte sett på som begynnelsen på den moderne sykepleien i Norge. At navnet nettopp var Diakonisse-

Anstalten avspeilet tydelig det primære siktemålet: Det skulle først og fremst være en utdanningsinstitusjon, dernest et sykehus. Navnet på anstalten er i grunnen et kapittel for seg, endringene har vært mange gjennom årene. Det var først i 1993 at den fikk dagens navn: Lovisenberg Diakonale Sykehus.

Nå har en gruppe ildsjeler skrevet historien om sykehuset. Det er blitt en lekker bok med stive permer, blankt papir og mange illustrasjoner. De 140 årene er delt inn i fire tidsbolker: 1868–1929: Pionértid preget av diakonissene; 1929–49: Overgangstid og krig; 1949–93: Modernisering og profesjonalisering; 1993–2008: Et nytt sykehus med lang tradisjon. Hver bolk avsluttes med en oppsummering. I tillegg er det hele 257 noter og referanser. Ikke alle er like informative. Vi får vite at Norges første røntgenapparat ble innkjøpt ved Diakonisseanstaltens sykehus allerede i 1897, bare to år etter oppdagelsen av røntgenstrålene. Det var overlege Unger Vetlesen (1851–1914) som sendte reservelege Christian Sontum (1858–1902) til Tyskland for å lære om dette nye, og han kjøpte med seg et apparat hjem til sykehuset. Rikshospitalet fikk røntgenapparat først ett år senere, så pasientene ble kjørt fra Rikshospitalet til Diakonisseanstaltens sykehus for å ta bilder det første året. Dette apparatet var visstnok i bruk til begynnelsen av 1920-årene. Opplysningen om Sontums reise er belagt med note 34, som opplyser: «Haugen K. Personlig kommunikasjon» uten at leserne blir særlig klokere av det.

Nærmere 60 personer har vært involvert i utgivelsen. Redaksjonskomiteen har bestått av Anne-Cecilie Kaltenborn og legene Bjørn Holm og Ingegerd Frøyshov Larsen. I tillegg navngis tre konsulenter og

22 bidragsytere, og ytterligere 30 personer takkes.

Sykehuset ønsket å skrive boken selv, står det i forordet. Det er en ærlig sak. Men begrunnelsen er vanskeligere å forstå, «først og fremst fordi mye av kunnskapen om vår historie finnes hos de ansatte og hos våre eiere». Det er selvsagt riktig, men det ene følger da ikke av det andre? Resultatet er blitt en fin bok for dem som har eller har hatt tilknytning til sykehuset.

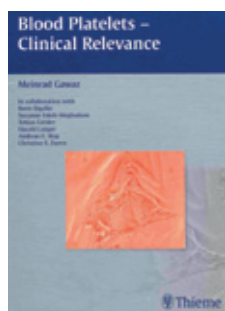
Erlend Hem
Tidsskriftet

For alle som behandler aterososerelatert sykdom

Gawaz M.

Blood platelets – clinical relevance

2. utg. 100 s, tab, ill. Stuttgart: Thieme, 2010.
Pris EUR 5
ISBN 978-3-13-146211-4

Blodplater har en sentral rolle i utviklingen av aterosotose/aterotrombose. Legemidler som hemmer blodplatenes hemostatiske og proinflammatoriske egenskaper, har derfor en viktig plass ved

kardiovaskulær intervensjonsterapi og sekundær aterosotoseprofilakse. Forfatteren gir en kortfattet fremstilling av blodplatehemmerens virkningsmåte, indikasjon og effekt. Boken er relevant og nyttig for alle som behandler pasienter med aterososerelaterte sykdommer.

Dette er en paperbackutgave, inndelt i ni kapitler som alle inneholder tabeller relatert til resultater fra kliniske studier, gode illustrasjoner i farger og kortfattede konklusjoner og litteraturhenvisninger. Omfattende alfabetisk stikkordsregister på de siste sidene bidrar til økt bruksverdi.

De ni kapitlenes overskrifter gjengis her fordi de gir god informasjon om innhold og relevans for potensielle brukere: Antiplatelet substances, Monitoring antiplatelet therapy, Platelet pharmacogenetics and pharmacogenomics, Antiplatelet therapy in stable coronary disease, Antithrombotic therapy in acute coronary syndrome, Antiplatelet therapy and drug eluting stents, Antiplatelet therapy in patients at risk for thromboembolism, Perioperative management in patients requiring antiplatelet therapy and Drug-Drug interactions involving antiplatelet agents.

Aterososerelatert sykdom har en fre-

kvens som gjør at de fleste leger vil få en terapeutisk rolle i denne sammenhengen. Det er derfor viktig at vår kunnskap om antiplateletterapi blir størst mulig, noe denne utgivelsen kan bidra til.

Frank Brosstad

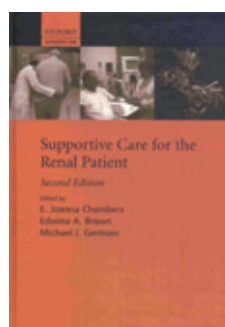
Institutt for indremedisinsk forskning
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Viktig bok om omsorg for kronisk nyresyke pasienter

Chambers EJ, Brown E, Germain MJ, red.

Supportive care for the renal patient.

2. utg. 312 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2010. Pris GBP 50
ISBN 978-0-19-956003-4

Utgivelsen inngår i en serie om støttende behandling (supportive care), et begrep som omfatter mye mer enn tradisjonell palliativ behandling. Lindrende behandling ved livets avslutning er selvsagt viktig,

men det er også viktig med støttende behandling for alle med kronisk eller langvarig sykdom. Forfatterne har en tverrfaglig tilnærming til behandling og omsorg for pasienter med alvorlig kronisk nyresykdom.

Mange leger er godt rustet til å gi behandling som skal forlenge livet, men av og til bør og må valget være annerledes, og spørsmålet da er hvor flinke vi er til å yte omsorg for pasientene. Mange av oss synes spørsmålet om livsforlengende behandling er vanskelig og prøver å unngå å ta stilling. Mange ganger er det riktig av hensyn til pasientene ikke å forlenge livet med slitsom behandling. I den fasen hvor man velger ikke å gi livsforlengende behandling eller avslutte slik behandling, er det særlig viktig å være til stede både med støtte og omsorg. Denne omsorgen er ikke alene legens ansvar – det er tverrfaglig samarbeid som kan foregå i stor grad utenfor sykehus.

Det er det denne boken handler om. Det er problemstillinger som er allmenne, men samtidig svært krevende, og noe vi møter daglig som helsepersonell for pasienter med alvorlig kronisk nyresykdom eller akutt nyresykdom. Det er mange etiske problemstillinger som må drøftes med pasienten og pårørende og fagpersoner som er involvert i pasientbehandlingen, men også vanskelige valg som er følelsesladede og belastende for den enkelte lege, sykepleier eller annet helsepersonell.

Pasienter med behov for nyreerstattende

behandling som dialyse eller transplantasjon, har ofte andre sykdommer og plager. Det kan være behov for å gripe inn for å gi symptomlette eller psykisk støtte for å bedre livskvaliteten, eller hindre eller redusere komplikasjoner ved kronisk nyresykdom som også påvirker pasientenes psykiske velvære.

Personer med stor faglig innsikt og klinisk erfaring har redigert boken, og de som har skrevet de forskjellige 15 kapitlene er fremstående fagpersoner. Man får en god oversikt over den palliative delen av nyrefaget, med omtale av omsorgen mot livets slutt. Den er også praktisk med råd om organisering av slik omsorg, valg av behandlingsformer og medisiner, samt åndelig veiledning og psykologisk støtte. Videre presiserer man at omsorg og støttende behandling er viktig i alle stadier av nyreomsorgen for å bedre livskvaliteten, men også leveutsiktene.

Boken er lettlest og anbefales på det varmeste for alle leger i utdanning i nyrefaget og eldre leger med stor erfaring i faget. Kanskje bør den være obligatorisk for legene – den må iallfall være tilgjengelig ved enhver institusjon som behandler nyrepasienter. Den er absolutt verdt å lese for alle andre som kommer i kontakt med pasienter med kroniske nyresykdommer. Kanskje burde helseadministratorer også lese den – for å få en bedre innsikt i kompleksiteten relatert til omsorg for pasienter med alvorlig og kronisk sykdom.

Ingrid Os

Nyremedisinsk avdeling
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Anmeldelser i Tidsskriftet

Anmeldelser av bøker og andre medier er en viktig del av Tidsskriftet og skal være til hjelp i avgjørelser om hvilke bøker eller medier som bør anskaffes.

Ta kontakt med redaksjonen på tidsskriftet@legeforeningen.no dersom du har tips om en bok eller annet du mener bør anmeldes eller som du selv ønsker å anmelde.